

10. La puntuació¹

ELS SIGNES DE PUNTUACIÓ

La puntuació és un element de la llengua que varia segons l'idioma. Té més a veure amb la percepció personal i les convencions que amb l'ortografia.

Finalment, aquest tractat normatiu es limita a l'ortografia convencional i no s'ocupa dels signes de puntuació, de l'ús de majúscules i minúscules i d'altres qüestions d'ortotipografia, tan importants avui. La Secció Filològica ha considerat oportú que l'elaboració i la difusió d'aquestes convencions ortotipogràfiques siguin objecte d'un treball i una publicació posteriors. (Ortografia, p.19)

L'Ortografia de l'IEC, per tant, no tracta elements de puntuació. En aquesta lliçó, en farem un repàs bàsic, però si teniu altres dubtes podeu consultar el [Manual d'estil](#).

EL PUNT I SEQUIT I EL PUNT FINAL

Indica una pausa marcada en el text. De vegades és difícil decidir si utilitzar punt o coma al final d'una oració, però en general és preferible fer servir oracions més curtes, perquè són més clares i entenedores.

Volem aconseguir els objectius previstos. Tenim il·lusió i no ens arronsarem.

El punt i a part separa paràgrafs i cal fer-lo servir quan expressem conceptes diferents (fins i tot si són d'una mateixa qüestió, però per exemple, vista des d'un altre punt de vista.

Gerard rondinejà i mirà cap avall, tot just esbossant un somriure que implicava disgust.

Bruno se sentia estrany, incòmode. Quan havia vist anteriorment un somriure semblant després d'un rondineig?

Els punts suspensius

Els punts suspensius (...) representen una suspensió o interrupció del discurs, una expressió de dubte o temença o bé que s'omet alguna expressió. No és recomanable, però, utilitzar-los en textos acadèmics, cal substituir-los per l'expressió , *etc.*

LA COMA

La coma indica una pausa breu en el text, i segueixen normes molt diferents que en txec (per exemple, hi ha pocs contextos en què una coma vagi abans de la conjunció *que*, com passa amb el txec).

¹ Herrero, P. i Valle, M. (2013) *Material didàctic per a cursos de nivell de suficiència (C)*. Barcelona: Escola d'Administració Pública de Catalunya; Comelles, S *et al.* (2004) *Llengua catalana. Suficiència*. Barcelona: Barcanova. Mestres, J. *et al.* (2019) *Manual d'estil*. Barcelona: IEC [[edició digital](#)]

ESCRIVIM COMA	NO ESCRIVIM COMA
Per separar un vocatiu: <i>Maria, obre la porta!</i>	Generalment, mai entre el subjecte i el verb (fins i tot si fem una pausa parlant):
En les enumeracions: <i>Dissenyem roba, sabates, perfums i complements.</i> !! No es pot posar coma abans de punts suspensius * <i>perfums, complements, ...</i>	<i>La llarga corrua de cotxes que lentament circulaven semblava un collaret de robins.</i>
En les aposicions, com hem vist amb les oracions de relatiu explicatives: <i>En Jofre, que treballa molt, sempre va cansat.</i>	Tampoc no se'n posa entre el verb i els seus complements: <i>La consellera de benestar social ha decidit que ampliarà els casos que poden rebre ajuts.</i>
Quan elidim el verb: <i>L'Esteve va entrar primer. La Núria, després.</i>	
Quan desplaçem algun element dins de l'oració: <i>A la teva germana, li has de donar l'entrepà.</i> [l'ordre natural és CD-CI]	
Per delimitar determinats elements d'una oració: construccions temporals, finals, causals, etc. aquest ús és optatiu, més aconsellable quan es tracta d'una oració llarga: <i>Hem decidit no baixar per la carretera principal, perquè el diumenge sempre va plena.</i>	

EL PUNT I COMA

El punt i coma té un valor intermedi entre la coma i el punt. Normalment separa oracions completes amb una relació estreta entre elles.

Hem de considerar la situació de precarietat del col·lectiu; és imprescindible tenir-la en compte.

Es fa servir, en ocasions davant de *però* i d'altres conjuncions adversatives o concessives, sobretot si les oracions són llargues i contenen comes.

La seva filla tenia una gran habilitat amb els pinzells, duia l'art a la sang; però el seu pare no volia que pintés.

També s'usa en enumeracions quan no es tracta d'elements simples.

Portava un abric llarg, negre com l'ala de mosca; un barret absurd i deslluït, potser arnat; els cabells en desordre.

EL GUIÓ I ELS PARÈNTESIS

Igual que la coma, serveixen per marcar incisos o intercalacions. Normalment, per marcar els incisos que estan més allunyats del sentit principal de l'oració, s'utilitzen guions o parèntesis, en lloc de comes.

El testimoni dels fets (un home que fa temps havia patit una agressió semblant) ha declarat que havia vist clarament l'inculpat.

El meu germà petit ha caigut quan anava embalat dalt d'un patinet elèctric – andròmina altament perillosa, encara que no ho sembli – i s'ha trencat el braç.

No s'han de posar comes a més dels parèntesis o dels guions. Només n'hi ha d'haver quan, en cas que eliminem l'incís, hi hagi d'haver coma igualment.

La Júlia ha fet un tambor – només ens faltava això –, però ara té ganes de fer unes maraques.

1. Poseu les comes que falten en les oracions següents i argumenteu perquè són necessàries.
 - a. Ves a comprar sucre arròs formatge i lluç.
 - b. Va venir a les dues a dinar va fer la migdiada i se'n va anar cap a les quatre.
 - c. Ei nois escolteu-me.
 - d. Meritxell vine de seguida.
 - e. L'Ester que és de l'Hospitalet treballa de mestra.
 - f. Són d'excursió els nens.
 - g. Tu en saps molt jo no tant.
 - h. Els fills de la Maria són nascuts a Badalona però ella és de Montgat.
 - i. De pa n'he comprat dues barres.
 - j. La dona que viu en aquella casa modernista del capdavall del carrer està malalta.
 - k. Mataró 22 de desembre de 1939.
 - l. Estimat amic
 - m. Cordialment
 - n. La Mireia la seva filla sí que hi és.
 - o. En arribar a la casa i veure el panorama que l'esperava va decidir girar cua i tornar-se'n al seu poble.

- p. M'agrada més anar al cine sobretot si fan una bona pel·lícula.
- q. Un llibre n'explicava tots els detalls històrics l'altre la gastronomia i el lleure.
2. Posar una puntuació o una altra en una frase pot canviar-ne el significat. Relacioneu les frases següents amb el significat corresponent.

135 SIGNES DE PUNTUACIÓ Posar una puntuació o una altra en una frase pot canviar-ne el significat. Relacioneu les frases següents amb el significat corresponent.

1 Què vols? Cantar?	a) Quina cançó vols cantar?
2 Què vols cantar?	b) Vols cantar?
3 Què, vols cantar?	c) Així doncs, vols cantar?
4 Qui ha trobat la Maria?	a) La Maria ha trobat algú.
5 Qui ha trobat, la Maria?	b) Algú ha trobat la Maria.
6 No, és meu.	a) És teu o d'algú altre; meu no ho és.
7 No és meu.	b) No és teu, és meu.

1 Com, ho saps?	a) S'estranya que ho sàpiga.
2 Com ho saps?	b) Li demana com ho ha sabut.
3 Les regles que són fàcils de recordar són útils.	a) Totes les regles són fàcils de recordar.
4 Les regles, que són fàcils de recordar, són útils.	b) Només són útils les regles fàcils de recordar.
5 Els nois que tenen prejudicis sobre aquesta qüestió haurien de canviar d'actitud.	a) Només han de canviar d'actitud una part dels nois, no tots.
6 Els nois, que tenen prejudicis sobre aquesta qüestió, haurien de canviar d'actitud.	b) Els nois, tots els nois, haurien de canviar d'actitud.

Exercicis per entregar

CONSULTA DE PUNTUACIÓ
188

1 Puntua de forma adequada aquest text amb les comes que hi falten, i escriu uns guions per marcar l'incís que hi trobaràs:

Travestaren estances sales i salons luxosos i van sortir per la part oposada. Si si era ben cert. La part de fora era la barraca petita miserable i plena de forats per tot arreu. Hi donaren tota la volta qüestió de quatre passes i tornaren a entrar per la part davantera ficant-se novament al palau meravellós.

PIRE CALDERI, «Vorejant la riera», a De teves a meves

2 Puntua aquest altre fragment del conte amb les comes que hi falten. A la primera línia hi ha un incís que l'autor marca amb uns parèntesis. Pots localitzar-lo?

Des de la porta de la barraca l'exterior continuava essent una barraca, mentre s'acomiadava, en Jordà va girar-se i digué:
—Suposo que això deu ésser un secret dels grossos i que val més que m'ho calli oi?
—No home no! Ho pots explicar a tothom amb tota confiança perquè ningú no et creurà.

3 Posa comes a aquest fragment de conte, i marca amb guions l'incís que hi trobaràs:

La tia Magdalena Lena per als íntims és una mica pesada i amb els anys la tendència se li ha accentuat fins a donar-li entrada a la categoria de llana solemne. És monotèmica monocorde reiterativa obsessa de si mateixa i contadora constant de tot el que li passa «només a ella». Li agrada molt de parlar i no gens d'escoltar fins al punt que tothom la defuig però ella no deixa anar fàcilment la seva presa.

PIRE CALDERI, «Que consti», a De teves a meves

4 Puntua aquest text amb punts, comes i dos punts:

La derrota dels catalans va permetre que Felip V imposés la seva autoritat va fer executar els màxims dirigents de la resistència armada i en va empresonar molts d'altres un bon exemple d'aquesta repressió fou l'execució del general català Josep Moragues li van tallar el cap i el van ficar dins d'una gàbia el van mantenir exposat públicament durant dotze anys Felip V també va abolir les lleis catalanes les Corts la Generalitat i les va reemplaçar per noves lleis i institucions d'origen francès i castellà que van quedar recollides en el decret de Nova Planta.

Ciències socials 4, Barcanova (adaptació)

5 Puntua amb comes aquest text. Quin signe podríem posar entre les paraules destacades en negreta?

Va sorgir aleshores el problema dels allotjaments militars que patien els pagesos de Catalunya. Segons les lleis catalanes els pagesos havien de donar als soldats sal vinagre llit foc i **taula** la resta l'havien de pagar les tropes. Aquestes condicions però no van ser respectades pels soldats que abusaven dels pagesos. Tant els pagesos com la Generalitat es van oposar reiteradament als allotjaments però el rei va respondre amb molta duresa: el 1640 va fer que s'incrementessin els allotjaments tot perjudicant encara més els pagesos i va fer empresonar el diputat militar Francesc de Tamarit per oposar-se als allotjaments.

Ciències socials 4, Barcanova

6 Puntua el text que tens a continuació amb els signes que creguis convenient:

Si us parlen de la ciutat d'Iluro sabeu a quina ciutat catalana es refereixen doncs a Mataró efectivament per sota de Mataró es troben les restes d'una antiga ciutat romana fundada fa 2.080 anys com la gran majoria de ciutats romanes va ser planificada de forma rectangular amb carrers que es creuaven amb una plaça central i unes muralles que la rodejaven

Les excavacions que els arqueòlegs han dut a terme a Mataró han demostrat que els carrers tenien cinc metres d'ample voreres clavegueram i fonts públiques a les cruïlles principals també s'ha trobat el mercat i algunes botigues i magatzems l'edifici més concorregut de la ciutat eren les termes és a dir els banys públics on la gent es rentava i feia vida social en canvi tenim poca informació de les muralles sabem però que les portes d'entrada a la ciutat estaven defensades amb una torre a cada banda queda molt per descobrir de l'antiga Iluro

M. ÀNGELS PETT, «Una ciutat anomenada Iluro», a *Cavall Fort*, núm. 998, febrer de 2004